

BİR KİTAP TANIYALIM

Yazan: Nejat TURHAN

SADIK YALSIZUÇANLAR kitabı şöyle yorumluyor:

Kırkından sonra da şiir yazana şair denir' kim söyledi bilmiyorum; ama (ve ilgisi yok gerçi) insan kırkından sonra pek 'roman' okuyamıyor.

Okusa da bir göktaş gibi düşüyorsa edebi/zihinsel ortamımıza bir kitap onu ya da ilkgençlik yıllarının yapıtaşlarını oluşturan klasik romanlardan okuyabiliyor. Bir göktaş gibi düşme de, son günlerde okuduğum iki roman bende hem yeni düşüncelerin ve estetik heyecanların uyanmasına yol açtı hem de dilimizin tadına yeniden vardım. Buna bir de deneysel olanın çekiciliğini eklemeliyim.

Nejat Turhan'dan 'İstanbul Depremi'

Romanların ilki, daha önce 'Öküzler Kitabı/Yararlı Bir İnsanlık Hali Olarak Hadımlığın Anatomisi' adlı enfes anlatısından ve Hüve Sanghay adlı öykü kitabından tanıdığımız Nejat Turhan'a ait: 'İstanbul Depremi'. Turhan sıkı bir hukukçu aslında. Hukukçuluğu ne denli sıkı ise

öykücülüğü ve romancılığı da bir o kadar güçlü. Turhan, aynı zamanda Heidegger eksenli olmak üzere felsefi okumalar ve çeviriler yapan pırıl pırıl, genç bir Türk aydını. Heidegger ve sonrası düşünürlerin henüz dilimize aktarılmamış metinlerini gece gündüz okuyan, sıradan bir okur olmanın ötesinde karşılaştığı düşünceleri analiz edebilen, bir sistematik içerisinde ve Doğu irfanıyla birleştirebilen, iki farklı dünyanın birbiriyle ilişkilerini de düşünsel düzeyde kurabilen bir okuyaz. İstanbul Depremi, yazarın ilk romanı. Hüve Sanghay'daki o güzelim öykülerin lirik ve yer yer ironik dili, romanda adeta patlamış ve Öküzler Kitabı'ndan sonra okur açısından adeta bir dil sofrası, bir şölen gibi kurulmuş burada. İstanbul Depremi, Romanevi adıyla edebiyat dünyamıza henüz adımını atmış olan genç bir yayınevinin ikinci kitabı.

Turhan'ın romanı, hem klasik/akılcı romanın ilke ve kurallarını gözetiyor hem de diliyle ve kurgusuyla aradaki roman birikimini de atlayarak yeni deneylere mahal olabiliyor. Roman öncelikle dil'dir, bir zamanlar sosyolojidir, ama her daim ayrıntı, mimari, inşa ve abbou'dur. Turhan farkında mı bilmiyorum; ama o denli ayrıntılı ve zihnimizi yoran bir malzeme (olaylar, yerler, kişiler, tipler, karakterler, mekanlar, yemekler, kahveler, şeyler, nesnelere vs) öbeğini dipte daima bir toplumsal fotoğrafı oluşturarak ve fakat hiçbir klasik/geleneksel kuralı umursamaksızın, adeta bir yapı-söküm ameliyesiyle ayrıştırıyor, anlatıyor, tasvir ediyor, bozup yeniden yapıyor

HAZİRAN-2009 sayı-18

ki, sıradan bir okurun zihinsel sınırlarını ve algılarını zorluyor. Adındaki kışkırtıcılığa da cevap verir

biçimde aslında İstanbul Depremi'ni de anlatıyor; ama bir insanlık ve

Türkiye depreminden, siyasal, ekonomik ve kültürel süreçlerden, bir değişimin içinden geçen toplumdaki, bir bozulma ve dağılmadan, bir yeniden yapılanmadan söz ediyor. Bir düş içinde düş hikaye ediyor.

Nejat Turhan'ın inanılmaz derecede çağrışımlı, kelimelerin etimolojisine, fonetiğine, kökenlerine ve tedailerine dayalı bir geçişken dili, anlatımı var ki, bu, hem anlatının dinamik bir biçimde kurulmasını sağlıyor hem de anlattığı kalabalığın canlılığını başarıyla resmedebiliyor. Tipler, kişiler, karakterler, olaylar ve mekanlar bildik, tanıdık. Kimileyin Gezi parkında kimileyin Ankara'nın İncek'inde, kimileyin Meclis'te geçiyor olaylar; ama bazı Avrupa kentleri de bu mekan çeşitliliğinden nasipleniyor. Romanın sunumunda belirtildiği üzere, İstanbul Depremi, 'Yeraltı galerilerinden Ankara'nın siyasal dehlizlerine uzanan sarsıcı bir serüven...' Akasya Yayınevi'nin bir 'deprem romanı' projesiyle başlayan, ansızın gerçeğe dönüşen bir kurgunun bize yaptığı sürpriz olarak geliyor, ardından yaşamın en katı gerçekliklerinin içinden geçerek belki yazarın da isteğinin, amacının rağmen farklı yataklara doğru akıyor. Bu akış, özgün ve başarılı bir bilinçakışı da olduğundan tadından yenmiyor. İstanbul Depremi, son yıllarda okuduğum öncelikle dili açısından,

kurgusu ve ayrıntı zenginliği bakımından en ilginç kitaplardan biri.

DEPREME KARŞI 95 OKUL DAHA GÜÇLENDİRİLİYOR

"İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi" (İSMEP) kapsamında bu güne kadar 230 okul güçlendirildi. 2009 yaz döneminde, 95 okulun daha güçlendirme çalışmalarına başlamayı hedefleyen İl Özel İdaresi Proje Koordinasyon Birimi (İPKB), bu okulların güçlendirme ve onarım işlerine ilişkin ihale duyurularını 5 Mayıs 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlayarak çalışmalara ivme kazandırdı.

2009 yaz döneminde güçlendirme çalışmaları başlatılacak okulların okul müdürleri, okul aile birliği başkanları, rehber öğretmenleri ve ilçe milli eğitim müdürlerini bir davette bir araya getiren İPKB, yapılacak çalışmalar ile ilgili bilgi verdi. Yaklaşık 250 kişinin katılımıyla, 28 - 29 Nisan 2009 tarihlerinde gerçekleşen toplantılarda güçlendirme sürecine ilişkin bilgiler sunuldu. İSMEP hakkında bir sunumun da yapıldığı toplantıda, katılımcılara güçlendirme - onarım projeleri ve Mayıs ayı boyunca bu okullarda

gerçekleştirilecek afetlere karşı bilinçlendirme eğitimlerine ilişkin bilgiler verildi.

İNDİRİMLE DEPREM SİGORTALI KONUT SAYISI 3 MİLYON

Dask İdarecisi Eureka Sigorta Genel Müdürü Okan Utkueri, poliçesini yenileyene yüzde 20, apartmanlarda toplu poliçe yapılması halinde de her konut sahibine yüzde 20 daha indirim hakkı tanıdıklarını belirterek, böylece zorunlu deprem sigortasında yüzde 40'a yakın indirim uygulaması başlattıkları açıkladı.

Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), zorunlu deprem sigortasında tanıtım atağına kalktı, sigortalı konut sayısı 3 milyona ulaştı. DASK İdarecisi Eureka Sigorta Genel Müdürü Okan Utkueri, deprem sigortasının zorunlu olmasına karşın konutların sadece yüzde 25'inin sigorta yaptırdığını belirtti. Türkiye'de deprem sigortası kapsamına giren konut sayısına ilişkin net bir sayının ellerinde olmadığını dile getiren Utkueri, "13 milyon konut olduğu varsayımı ile hareket ediyoruz. Bu varsayımdan yola çıkarak da

konutların yüzde 25'inin sigorta yaptırdığı, yüzde 75'inin ise depreme karşı güvencesinin olmadığı ortaya çıkıyor. Bu rakamlar da bizi, reklam ve tanıtımda daha fazla çaba sarfetmeye itiyor" dedi.

İndirimler

devrede

Okan Utkueri, başlattıkları, 'Sallanmayın, Sigortanızı Yaptırın' kampanyasının yanı sıra konut sahiplerini teşvik etmek amacıyla zorunlu deprem sigortasında bazı indirim uygulamalarını da devreye soktuklarını kaydetti. Bunların başında yenileme indiriminin geldiğini ifade eden Utkueri, şunları söyledi: "Bu, daha önce uygulamadığımız bir indirim. Deprem sigortası poliçeleri birer yıllık poliçeler. Bir yıl sonra poliçenin süresi bitiyor ve yenilenmesi gerekiyor. Bu uygulamamız çerçevesinde, bitim tarihinden itibaren bir ay içinde poliçesini yenileyen sigortalılarımıza yüzde 20 oranında indirim hakkı tanıyoruz. Bu sadece bir defaya mahsus bir uygulama da değil. Her yıl poliçe yenilediğinde yüzde 20 indirim yapılıyor."

Toplu

yaşam

indirimi

Okan Utkueri, ikinci indirimlerinin de toplu yaşam ortamlarına yani apartmanlara yönelik olduğunu belirterek, bu konuda şunları söyledi: "Apartmanlarda ve sitelerde toplu poliçe yapılmasını teşvik etmek amacıyla, 8 ya da daha fazla konut sahibinin biraraya gelip deprem sigortası yaptırmaları durumunda, her konut sahibine yüzde 20 oranında indirim uyguluyoruz. Burada da apartman yöneticilerine büyük görev düşüyor. Bir taraftan yenileme, diğer taraftan toplu poliçe indirimini birlikte düşündüğünüzde, konut sahiplerimiz

toplamda yüzde 40 oranında bir indirim elde etmiş oluyorlar.” Okan Utkueri, bu indirimler sayesinde hem sistemdeki poliçe sahiplerinin devamlılığının sağlandığını, hem de depreme karşı sigorta güvencesi olmayanların sigorta yaptırmaları konusunda teşvik edildiğini vurguladı. **Sigorta yoksa mülkiyet de yok**

Okan Utkueri, kat irtifaklı arsa tapusuna sahip konutların, iskan iznini tamamlayıp, kat mülkiyetine geçerken zorunlu deprem sigortasının istenen belgeler arasında yer aldığına değinerek, şunları kaydetti: “Türkiye’de birçok konut, kat irtifaklı tesis edilmiş arsa tapusuna sahip. Tapuya baktığınızda bunlar arsa görülüyor. Kasım 2007’de kanunda yapılan değişiklikle, yeni konutların kullanımdan itibaren bir yıl içinde, iskan iznini alıp, kat mülkiyetine geçmeleri gerekiyor. Eski konutlar için de Kasım 2009’a kadar bu işlemin yapılması öngörülmüş. Yaptırmayanlar, 1000 TL’lik ceza ödemek zorunda kalacaklar. Yani, şu anda kat irtifaklı arsa tapusuna sahip konutların, iskan iznini tamamlayıp, kat mülkiyetine geçmeleri gerekiyor. Konut sahiplerinden de bu değişikliği yapabilmeleri için de bazı belgeler isteniyor. Bu belgelerin arasında zorunlu deprem sigortası da var.”

9 yılda 20 milyon TL’ye yakın hasar ödedik

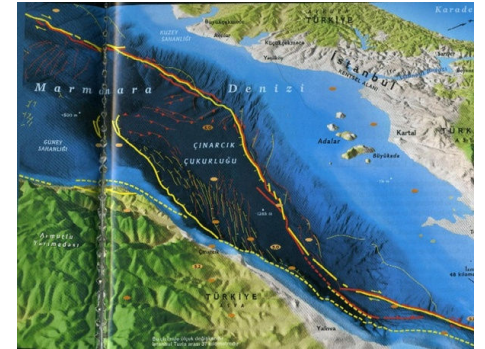
Okan Utkueri, zorunlu deprem sigortası uygulamasının başladığı 2000 yılından bu yana irili ufaklı depremlerde toplam 10 bin 448 adet konuta, 19.7 milyon TL hasar ödediklerini belirterek, şunları söyledi: “Halk içinde yanlış bir kanı var. Deniyor ki, ‘depremde evim yıkılırsa sigortadan kaç para alacağım’. Ya da İstanbul’da yaşanacak büyük bir depremde bahsediliyor. Oysa bina tamamen yıkılmasa da ufak

depremlerde ciddi hasarlar meydana gelebiliyor. Kurum olarak 4.2’lik depremde bile ödediğimiz hasarlar var. DASK’ın verdiği teminat, sadece binanın tamamen yıkılmasına yönelik değil. Birçok kişinin bilmediği, duymadığı Türkiye’nin hemen hemen her yerinde küçük depremlerde bugüne kadar 20 milyon TL’ye yakın hasar ödedik.”

İSTANBUL DEPREMİNDE KORKUTAN TARİH

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Emekli Müdürü Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara, Türkiye’de 1 Mayıs 2003’ten bu yana 6’nın üzerinde deprem olmamasının kendisini rahatsız ettiğini söyleyerek, “2010- 2014 yılları arasında olacak depreme hazırlıklı olmalıyız” dedi. Tekirdağ’ın Çorlu ilçesinde Okyanus Enerji - İnşaat’ın düzenlediği ‘Deprem ve Enerji Tasarrufu’ konulu konferansa katılan Kızılay Genel Başkan Başdanışmanı Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara, depremin her gün bir gün daha yaklaştığına dikkat çekerek şöyle konuştu: “Marmara ve Türkiye’nin her yerinde deprem tehlikesi var. 1 Mayıs 2003’ten bu yana Türkiye’de 6’nın üzerinde deprem yok. Bu beni çok rahatsız ediyor. Çünkü 6 ile 6.9 büyüklükleri arasındaki depremlerin oluş sıklığına baktığımız zaman Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Enstitüsü’nün verilerine göre Türkiye’de 2003 yılına kadar

yılda bir kere 6 ila 6.9 büyüklüğü arasında bir deprem meydana gelmiş. Ama 1 Mayıs 2003’ten bu yana böyle bir deprem yok. Benim olasılık hesabıma göre, 2010- 2014 yılları arasında bu depremin olma olasılığı çok yüksek.”

HATALARDAN DERS ALINMIYOR

1939 Erzincan depreminin Türkiye’nin en büyük depremi olduğunu söyleyen Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara, “Depremden sonra Erzincan’da çok yüksek katlı binalar yaptık. Ve 13 Mart 1992’de Erzincan bir daha yıkıldı. 1967 Adapazarı yerle bir oldu. Bu depremi İstanbul da hissetti ama 1999’da Adapazarı bir daha yıkıldı” dedi.

HAYVANLARLA DEPREMLER ÖNCEDEN BİLİNEMEZ

Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara, depremlerin önceden belirlenmesiyle ilgili basında bazı bilgiler yer aldığını da kaydederek şunları söyledi “İşte karıncalar toplanıyormuş, köpekler havlıyormuş. Havlamayanlar da var. Havlamadığı zaman bana ‘Psikologa götürsem mi?’ diyorlar. ABD, 1976 yılında depremleri önceden öğrenmek için yapılan araştırmaları devlet eliyle desteklemekten vazgeçti. Japonlarda bu araştırmalarını 2004 yılında sonlandırdı.

Çünkü şu gerçek ortaya çıktı: Bir depremden korunmanın vazgeçilmez yolu güvenli binalardır. Depremle yaşamayı öğrenmek zorundayız.”

İSTANBUL OLASI BİR DEPREME HAZIR MI?

İnşaat Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen 4. İstanbul ve Deprem Sempozyumu, 15-16 Mayıs 2009 tarihlerinde İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Maçka Mustafa Kemal Amfisi'nde düzenledi. Sempozyum kapsamında "İstanbul yeni bir depreme hazır mı" sorusunun yanıtı arandı. Ancak uzmanların açıklamaları hiç de iç açıcı değil. İstanbul ve çevresinde zemin ve bina etüdü yapan şirketlerin hazırladığı raporlar tüyler ürpertici. Zemin ve etüd çalışmaları gösteriyor ki 7 şiddetinde bir deprem İstanbul'da çok sayıda can ve mal kaybına sebep olur. Sempozyum açılışında bir konuşma yapan İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı Cemal Gökçe, İstanbul'un bugüne kadar 8 ve 8'den büyük en az 50 deprem gördüğünü ifade ederek, "Bir çok Avrupa ülkesinden daha büyük olan İstanbul'un hala depreme hazır olmaması son derece üzücü. 1999 depreminin üzerinden 10 yıl geçmesine rağmen İstanbul'daki hastane binalarının yüzde biri, okulların ise yüzde 7-8'i güçlendirildi. 1999 yılında İstanbul'un yapı

stok durumu neyse bugün de aynı değişen bir şey yok" diye konuştu. "İstanbul Deprem Riski ve Azaltılması" başlıklı bir konuşma yapan Boğaziçi Üniversitesi (BÜ) Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Enstitüsü Deprem Mühendisliği Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Erdik ise, hazırlanmakta olan yeni deprem kayıp senaryosunun ön değerlendirmesine göre, olası bir depremde İstanbul'da gerek hasar ve gerekse can kaybının öncesine göre daha da azaldığını bildirdi. Erdik, "Bunun sebepleri arasında deprem yer hareketlerinin giderek azalması ve 2000 yılından sonra yapılan binaların sayılarının artması olarak değerlendiriliyor. Çok ağır hasarlı bina sayısının önceki senaryoda 50 - 60 bin civarındayken, şimdiki senaryoda 20 - 30 binlere düştü. Eski senaryoda 40 bin civarında olan can kaybı, yeni senaryoda 22 bin olarak öngörülüyor" dedi. Prof. Dr. Erdik, kentteki deprem riskinin belirlenmesi için güncelleme çalışmaları yapıldığını belirtti. Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen bu çalışmanın biri Japon, biri Türk iki firma tarafından desteklendiğini, kendilerinin de danışmanlık hizmeti verdiğini anlatan Erdik, İstanbul kayıp senaryosunun ön değerlendirmesine göre, olası bir depremde binaların yüzde 30'unda az hasar, yüzde 19 - 20'sinde orta hasar, yüzde beşinde inde ağır hasar, yüzde ikisinde de çok ağır hasar (yıkık) meydana geleceğini kaydetti. **Neredeyse yarı oranında azaldı** Erdik şöyle devam etti: "Çalışmaları

süren yeni deprem kayıp senaryosunun ön değerlendirmesine göre, olası bir depremde İstanbul'da gerek hasar ve gerekse can kaybı öncesine göre daha azalıyor. Bunun sebepleri arasında deprem yer hareketlerinin giderek azalması ve 2000 yılından sonra yapılan binaların sayılarının artması olarak değerlendiriliyor. Çok ağır hasarlı bina sayısının önceki senaryoda 50 - 60 bin civarındayken, şimdiki senaryoda 20 - 30 binlere düştü. Eski senaryoda 40 bin civarında olan can kaybı, yeni senaryoda 22 bin olarak öngörülüyor."

Maliyeti ağır

Erdik, aynı senaryoya göre depremin ardından 250 - 300 bin kişinin işsiz kalacağını, endüstriyel hasarın en çok Ambarlı ve Tuzla ilçelerinde meydana geleceğini ve en fazla hasarın da bugüne kadar en az güçlendirilen elektrik alt yapı sisteminde ortaya çıkacağını söyledi. Toplam bina kayıplarının maliyetinin 2 milyar dolar civarında tahmin edildiğini ve böyle bir depremin ardından 450 bin hasarlı bina için de tazminat bedeli ortaya çıkacağını belirten Erdik, zorunlu deprem sigortasının bu hasar taleplerini karşılayabilecek güçte olduğuna işaret etti.

Aka Arama Kurtarma Derneği Ataşehir Bulvarı
Kadıköy Belediyesi Afet Kriz Yönetim Merkezi
34758 İSTANBUL
Telefon: 0216.360.10.10-0216 357 44 77 fax:
0216 385 67 07
e-posta : aka@aka-arama.org
Bağışlarınız için: AKA Yapı Kredi Bankası
Fındıklı Şubesi
Şube Kodu: 216 Hesap No: 81381866
www.aka-arama.org